

INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER

STRATEGI

2013-2016

EN NY FORANKRING

Institut for Menneskerettigheder fejrede sit 25-års-jubilæum den 5. maj 2012. På 25 år er instituttet vokset fra at være et lille menneskerettighedscenter til at være en af de store nationale menneskerettighedsinstitutioner i verden med væsentlige aktiviteter både i Danmark og udlandet. Institutet har desuden fået særlige opgaver inden for ligebehandling på områderne køn, etnisk oprindelse og handicap.

Folketinget har med virkning fra den 1. januar 2013 vedtaget en ny lov om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution. Loven giver en ny forankring af institutionens virke og placering i samfundet.

Institut for Menneskerettigheder har som Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution en særegen rolle som den eneste statsinstitution med et generelt mandat til at beskytte og fremme menneskerettighederne.

Vi har på Institut for Menneskerettigheder en langvarig tradition for at engagere os i gennemførelsen af menneskerettigheder i andre lande. Vores nationale og internationale aktiviteter understøtter hinanden og skaber fundamentet for, at vi i samarbejde med mange forskellige aktører beskytter og fremmer menneskerettighederne.

Vi vil med denne strategi for 2013- 2016 have fokus på at levere tydelige bidrag til holdbare og tidssvarende forandringer på væsentlige områder i Danmark og i udlandet. Samtidig vil vi sikre, at instituttet bliver en helt igennem veldrevet og moderne organisation. Det skal være ledetrådene for vores arbejde i de kommende år.

Ole Hartling
Bestyrelsesformand

Jonas Christoffersen
Direktør

INTRO

INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDERS OPGAVE

MISSION

” Institut for Menneskerettigheders mission er at fremme og beskytte menneskerettighederne samt fremme ligebehandling af alle.

VISION

” Institut for Menneskerettigheders vision er at være en helt igennem smidig og veldrevet organisation, der sætter standarder og skaber forandring.

Institut for Menneskerettigheder er Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution. Det er vores opgave at fremme og beskytte menneskerettighederne. Loven beskriver institutionens mandat i detaljer. Som introduktion til strategien vil vi her blot beskrive de mest centrale forhold.

SKABE VIDEN

Det kræver viden at fremme og beskytte menneskers rettigheder. Vi opbygger vores viden igennem analyser, forskning og overvågning af udviklingen på de områder i samfundet, hvor menneskerettighederne er i spil. Det kræver stærk faglighed, fx når vi vurderer, om ny lovgivning er i overensstemmelse med de aftaler og konventioner, Danmark har tilsluttet sig. Desuden kræver det overblik, når vi rådgiver og rapporterer til Folketinget.

DELE VIDEN

En anden vigtig opgave for os er at dele og udvikle vores viden i samspil med omverdenen, så den bliver anvendelig i hverdagen. Det gør vi blandt andet ved at arbejde tæt sammen med civilsamfundsorganisationer på området. Ved at undervise og udvikle undervisningsplaner og materialer. Ved at have et bibliotek med speciale i menneskerettighedsviden. Og ved at kommunikere klart, hvilket styrker bevågenheden omkring menneskerettighederne herhjemme og i udlandet.

FREMME LIGEBEHANDLING

Institut for Menneskerettigheder skal fremme ligebehandling af alle uanset handicap, køn, race eller etnisk oprindelse. Det gør vi blandt andet ved at lave undersøgelser, analyser og give anbefalinger til bl.a. ministerier og myndigheder. På områderne køn, race og etnisk oprindelse bistår vi også individer i konkrete sager om forskelsbehandling. Ligebehandling betyder, at alle har lige muligheder for at deltage i samfundet - uanset køn, race, etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering. Ofte er flere forhold i spil, når der bliver diskrimineret. Derfor har vi fokus på samspillet mellem forskellige diskriminationsgrunde.

STYRKE MENNESKERETTIGHEDER I UDLANDET

Institut for Menneskerettigheder har en lang tradition for at bidrage til at gennemføre og fremme menneskerettighederne via internationalt samarbejde med lokale partnere. Vores uafhængige status som national menneskerettighedsinstitution giver en unik adgang til at gå i dialog med forskellige aktører i stat, civilsamfund og erhvervsliv. Vi bidrager derved til, at vores samarbejdspartnere kan styrke gennemførelsen af menneskerettighederne i deres lande.

PRIORITERE VARIGE FORBEDRINGER

At styrke menneskerettighedssituationen kræver prioritering. Prioritering handler både om at fokusere på de væsentligste udfordringer og om at målrette indsatsen mod det, der skaber varige forandringer. Den konkrete begrænsning i det enkelte menneskes rettigheder kan skyldes fejl eller lovovertrædelser. Ofte er det politiske og strukturelle forhold, der skal ændres. Derfor har vi vores fokus på netop struktur frem for på enkeltsager. Det gælder både vores arbejde herhjemme og i udlandet.

For at kunne rådgive om, hvor og hvordan menneskerettighederne kan forbedres i Danmark, vil vi fortsætte med at kortlægge problemerne område for område. Hvordan er politikken og lovgivningen på det enkelte område, hvordan bliver regler og bestemmelser omsat til praksis, og hvordan bliver indsatserne fulgt op og justeret?

STYRKEDE RETTIGHEDER VIA GODE SYSTEMER

Danmark har et meget højt niveau for beskyttelsen af menneskers rettigheder. Det skyldes en langvarig demokratisk tradition, et godt retssystem og en samfundskultur med respekt for den enkelte. Men også Danmark kan forbedre gennemførelsen af menneskerettighederne.

Danmark har behov for et mere systematisk og helhedsorienteret arbejde med at fremme og beskytte menneskerettighederne. Indsatsen er i dag fordelt på mange instanser. Der mangler derfor grundlæggende analyser af og løsninger på strukturelle udfordringer. Ligeledes mangler der klare målsætninger på mange områder. Det er centrale elementer i forhold til at skabe en gennemsigtig og velprioriteret gennemførelse af menneskerettighederne i Danmark.

Vi udgav i maj 2012 en ny statusrapport, der for første gang tegner et generelt billede af, hvordan menneskerettighedssituationen ser ud i Danmark. Rapporten er et væsentligt skridt i retning af en mere systematisk indsats. Men vi kan ikke lade det blive ved det. Vi lever i en dynamisk verden, hvor forholdene forandrer sig hurtigt. Institut for Menneskerettigheder skal derfor være en smidig institution, der kan fokusere på aktuelle problemstillinger i det danske samfund. Vi skal yde tydelige bidrag til en stærk forankring af menneskerettighederne i Danmark. Og vi skal fokusere på det væsentlige.

Vi har derfor opstillet tre fokusområder, som vil styre vores indsatser de kommende år:

1. Klare strukturer
2. Væsentlig viden
3. Internationalt samspil

1. KLARE STRUKTURER

Danmark har behov for at prioritere, præcisere og målsætte indsatsen på menneskerettighedsområdet. Institut for Menneskerettigheders årlige statusrapport til Folketinget kan bidrage til dette. Opgaven er at sikre en moderne, systematisk, målrettet og helhedsorienteret menneskerettighedsbeskyttelse, der gavner de mange.

INDSATSER

Vi vil gennemføre grundlæggende analyser af de strukturelle udfordringer.

Vi vil gå i dybden med de strukturelle forhold på udvalgte områder.

Og vi vil i alle enkeltindsatser have øje for de strukturelle forhold, der kan forbedres.

2. VÆSENTLIG VIDEN

Danmark har behov for aktuel, konkret og anvendelig viden om menneskerettigheder-, ligesom der er behov for indsigt i årsager til og løsninger på de problemer, der er i forhold til menneskerettighederne.

Det er vigtigt, at mange aktører bidrager både til at sætte fingeren på væsentlige problemer og til at løse dem.

INDSATSER

Vi vil øge det strategiske fokus i vores vidensarbejde ved at rette indsatsen mod navnlig de forhold, statusrapporten har afdækket.

Vi vil øge samarbejdet med andre, der arbejder med viden om forhold af menneskeretlig relevans.

Og vi vil fremme udviklingen af forskningsprogrammer om menneskerettigheder.

3. INTERNATIONALT SAMSPIL

Danmark har behov for et bedre samspil med det internationale menneskeretssystem. Regeringen rapporterer på Danmarks vegne, ligesom andre kan give deres mening til kende over for internationale organer. Institut for Menneskerettigheder varetager en særlig rolle ved at rapportere til internationale institutioner og overvågningsorganer som fx Europarådet, EU's rettighedsagentur og FN. Indrapporteringen fra Danmark kan blive bedre og mere systematisk. Samtidig skal den viden, som opsamles internationalt, bringes bedre i spil i Danmark. Det samme gælder den centrale opgave vedrørende overvågning af Danmarks overholdelse af internationale forpligtelser og indarbejdelsen i lovgivning og administrativ praksis.

INDSATSER

Vi vil øge kvaliteten af vores rapportering ved at basere den på den årlige statusrapport.

Vi vil styrke opfølgningen på internationale afgørelser og anbefalinger i samarbejde med andre aktører.

Og vi vil inddrage civilsamfundet mere i rapporteringsarbejdet og den senere opfølgning.

FOKUSEREDE INDSATSER I LOKALT SAMARBEJDE

Institut for Menneskerettigheder har gennem årene bidraget til at gennemføre og fremme menneskerettighederne i andre lande. Vores uafhængige status som national menneskerettighedsinstitution giver en unik adgang til at gå i dialog med forskellige aktører i staten, i civilsamfundet, i erhvervslivet og hos uafhængige institutioner. Vi bidrager hermed til, at vores samarbejdspartnere kan styrke gennemførelsen af menneskerettighederne i deres lande.

Menneskerettighederne er under pres mange steder i verden. Institut for Menneskerettigheds ekspertise er efterspurgt i mange lande og inden for mange emner. Vi vil koncentrere os om at levere tydelige bidrag til en solid og dynamisk forankring af menneskerettighederne i samarbejde med nationale og internationale aktører. Primært gennem geografisk fokuserede indsatser – og sekundært via konsulentindsatser, der foregår globalt.

Vi har derfor opstillet tre fokusområder, som vil styre vores indsatser de kommende år:

1. Geografisk koncentration
2. Viden og metode
3. International indflydelse

1. GEOGRAFISK KONCENTRATION

Et indgående kendskab til den lokale kontekst er en forudsætning for et dybt engagement med fuld forståelse og respekt for det lokale ejerskab til de menneskeretlige forandringer. Stærke lokale aktører er nødvendige partnere i arbejdet med at skabe positive og varige forandringer. Partnerne skal kunne have tillid til, at vi forstår og kan møde de lokale behov.

Selv om Institut for Menneskerettigheder fortsat vil fungere som rådgiver i mange sammenhænge, vil vi koncentrere vores geografiske fokus på det sydlige Afrika, Vestafrika, Mellemøsten og Nordafrika (MENA), Eurasien og Afghanistan, samt Sydøstasien og Kina. Dette fokus skal bidrage til at skabe klarhed, ansvarlighed og kontinuitet i samarbejdet med partnerne.

INDSATSER

Vi vil udarbejde langsigtede regionale og nationale programindsatser med udgangspunkt i den nationale kontekst.

Vi vil basere vores indsatser på strategiske analyser funderet i baselines og med klare "exit and entry"-kriterier.

Og vi vil forankre gennemførelsen i faste geografiske teams.

2. VIDEN OG METODE

Menneskeretlig viden og validerede metoder er nødvendige forudsætninger for at gennemføre bæredygtige forandringer i samarbejde med partnere, der arbejder med at udvikle praktiske svar på strukturelle menneskerettighedsudfordringer. Institut for Menneskerettigheder og mange andre aktører har behov for at øge indsigten i de menneskeretlige standarder, processer og metoder.

INDSATSER

Vi vil styrke vores videns- og metodeudvikling i samarbejde med vores samarbejdspartnere.

Vi vil især sætte på følgende spørgsmål: retssikkerhed og uformelle retssystemer, frihedsrettigheder og deltagelse, menneskerettigheder og erhverv samt menneskerettighedsuddannelse.

3. INTERNATIONAL INDFLYDELSE

Samspillet med det internationale menneskerettighedssystem er en væsentlig forudsætning for gennemførelsen af menneskerettigheder både i Danmark og i andre lande. Vores viden kan bidrage til at styrke udviklingen på mange områder i det internationale system. Vi har desuden en helt særlig rolle og interesse i at styrke de nationale menneskerettighedsinstitutioner både i enkelte lande og via det internationale netværk forankret i Geneve.

INDSATSER

Vi vil styrke vores indsats for at udvikle det internationale samarbejde om menneskeretlige standarder og strukturer på de områder, hvor vi har en særlig faglig ekspertise.

Vi vil øge samarbejdet med andre nationale menneskerettighedsinstitutioner for at styrke de enkelte institutioner og for at styrke institutionernes og netværkets evne til at beskytte og fremme menneskerettigheder regionalt og internationalt.

Og vi vil udvikle vores evne til at bringe vores viden i spil i de rette internationale fora.

ARBEJDSGLÆDE OG EFFEKTIVITET

Institut for Menneskerettigheder vil være en helt igennem veldrevet og moderne organisation. Det er nødvendigt for at gennemføre effektive og virkningsfulde indsatser for menneskerettighederne. Vi skal desuden – som en uafhængig og selvejende institution inden for den offentlige forvaltning – efterleve en række krav om blandt andet god offentlig forvaltning og god statslig økonomistyring.

Glæde i hverdagen, god ledelse, klar kommunikation, effektivitet i forvaltningen og kvalitet i arbejdet hænger uløseligt sammen. Medarbejdere, der har det godt og trives med hinanden kan bedst arbejde effektivt og udnytte eget og andres potentiale. Det hele skal rammes ind af en god ledelse både i det daglige samt i bestyrelsen og Rådet for Menneskerettigheder.

Vi har opstillet fire fokusområder for det organisatoriske arbejde i perioden 2013-2016:

1. God ledelse
2. Klar kommunikation
3. Glæde i hverdagen
4. Effektiv organisation

1. GOD LEDELSE

Den daglige ledelse skal være klar, lydhør og målrettet. Bestyrelsen skal være tydelig og styrke den generelle ledelse i samarbejde med Rådet for Menneskerettigheder.

2. KLAR KOMMUNIKATION

Vi vil styrke den interne kommunikation både i form af klare udmeldinger om rammer og mål samt i form af dialog og faglig vidensdeling. Vi vil skærpe vores evne til at kommunikere med de væsentligste interessenter. Og vi vil indtænke kommunikation fra starten af alle projekter.

3. GLÆDE I HVERDAGEN

Vi vil fortsat forbedre arbejdsmiljøet med fokus på at mindske og gerne undgå stress. Vi vil øge fokus på kompetence- og karriereudvikling samt mangfoldighed og innovation.

4. EFFEKTIVITET I ORGANISATION

Vi vil styrke økonomistyringen og it-understøttelsen af driften. Vi vil investere i den fysiske indretning, så den understøtter projektarbejde og vidensdeling samt investere i energibesparende foranstaltninger.

REALISERING

MÅL OG OPFØLGNING

Vi vil fastsætte konkrete målsætninger på de enkelte indsatsområder i årlige arbejdsplaner og tilknyttede projekter, ligesom vi på udvalgte områder vil udarbejde konkrete substrategier. Vi vil løbende dokumentere vores indsatser og deres virkninger.

De enkelte års indsatser må efter nogle år blive vurderet samlet. Den daglige ledelse og bestyrelsen vil løbende vurdere, om vi går i den rigtige retning – og om det går hurtigt nok.

Det er vores overbevisning, at resultaterne vil tale deres eget tydelige sprog, hvis vi styrer efter de fokusområder, vi har beskrevet i denne strategi.

**INSTITUT FOR
MENNESKE
RETTIGHEDER**